ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 6. októbra 2009 *

Vo veci C-40/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao (Španielsko) z 29. januára 2008 a doručený Súdnemu dvoru 5. februára 2008, ktorý súvisí s konaním:

Asturcom Telecomunicaciones SL

proti

Cristine Rodríguezovej Nogueirovej,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia M. Ilešič, A. Tizzano (spravodajca), E. Levits a J.-J. Kasel,

* Jazyk konania: španielčina.

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Asturcom Telecomunicaciones SL, v zastúpení: P. Calderón Plaza a P. García Ibaceta, abogados,

— španielska vláda, v zastúpení: J. López-Medel Bascones, splnomocnený zástupca,

— maďarská vláda, v zastúpení: K. Veres, R. Somssich a M. Fehér, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: W. Wils a R. Vidal Puig, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 14. mája 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288, ďalej len „smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, v ktorom bol podaný návrh na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, medzi spoločnosťou Asturcom Telecomunicaciones SL (ďalej len „Asturcom“) a C. Rodríguezovou Nogueirovou vo veci zaplatenia dlžných súm v rámci plnenia zmluvy o prevádzke mobilného telefónu, ktorú táto spoločnosť uzavrela s C. Rodríguezovou Nogueirovou.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva

neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

4 Článok 7 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

5 Príloha uvedenej smernice obsahuje indikatívny zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Medzi nimi sa v bode 1 písm. q) tejto prílohy nachádzajú podmienky, ktorých cieľom alebo účinkom je „neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou [rozhodcovským konaním — *neoficiálny preklad*], nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane“.

Vnútroštátna právna úprava

6 Ochrana spotrebiteľov pred nekalými podmienkami bola v španielskom práve zabezpečená najprv zákonom č. 26/1984 o ochrane spotrebiteľov a užívateľov (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) z 19. júla 1984 (BOE č. 176 z 24. júla 1984, ďalej len „zákon č. 26/1984“).

7 Zákon č. 26/1984 bol zmenený a doplnený zákonom č. 7/1998 o všeobecných zmluvných podmienkach (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) z 13. apríla 1998 (BOE č. 89 zo 14. apríla 1998, ďalej len „zákon č. 7/1998“), ktorý smernicu 93/13 prebral do vnútroštátneho právneho poriadku.

8 Zákon č. 7/1998 do zákona č. 26/1984 doplnil najmä článok 10a, ktorý vo svojom odseku 1 stanovuje, že „všetky ustanovenia, ktoré neboli individuálne dohodnuté, sa považujú za nekalé podmienky, ak napriek požiadavke dobrej viery spôsobia značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy na úkor spotrebiteľa. V každom prípade sú za nekalé podmienky považované ustanovenia uvádzané v prvom dodatočnom ustanovení tohto zákona…“

9 Článok 8 zákona č. 7/1998 stanovuje:

„1. Všeobecné zmluvné podmienky, ktoré na ujmu pristupujúcej zmluvnej strany porušujú ustanovenia zákona alebo akékoľvek iné kogentné alebo zakazujúce predpisy, sú absolútne neplatné, pokiaľ tieto predpisy inak nesankcionujú ich porušenie.

2. V každom prípade sú absolútne neplatné najmä také nekalé všeobecné zmluvné podmienky uvedené v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi, aké sú vymedzené v článku 10a a v prvom dodatočnom ustanovení zákona č. 26/1984…“

10 V čase vzniku skutkových okolností relevantných na rozhodnutie v spore vo veci samej bolo rozhodcovské konanie upravené zákonom č. 60/2003 o rozhodcovskom konaní (Ley 60/2003 de Arbitraje) z 23. decembra 2003 (BOE č. 309 z 26. decembra 2003, ďalej len „zákon č. 60/2003“).

11 Článok 8 ods. 4 a 5 zákona č. 60/2003 stanovuje:

„4. Prvostupňový súd v mieste, kde bol vydaný rozsudok, je príslušný na výkon tohto rozsudku v súlade s článkom 545 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku…

5. Žalobu o neplatnosť rozhodcovského rozsudku je možné podať na Audiencia Provincial v mieste jeho vyhlásenia.“

12 Článok 22 ods. 1 a 2 uvedeného zákona stanovuje:

„1. Rozhodcovia sú oprávnení rozhodovať o svojej právomoci, a to aj o námietkach týkajúcich sa existencie alebo platnosti rozhodcovskej zmluvy alebo o iných námietkach, ktoré sú prekážkou konania vo veci samej. Na tieto účely sa rozhodcovská doložka, ktorá je súčasťou zmluvy, považuje za nezávislú od ostatných ustanovení zmluvy. Z rozhodnutia rozhodcov, v ktorom sa konštatuje neplatnosť zmluvy, automaticky nevyplýva neplatnosť rozhodcovskej zmluvy.

2. Námietky, na ktoré sa vzťahuje predchádzajúci odsek, musia byť uplatnené najneskôr v čase predloženia žalobnej odpovede, pričom skutočnosť, že jedna strana menovala alebo sa zúčastnila na menovaní rozhodcov, nebráni uplatneniu týchto námietok. Námietka týkajúca sa prekročenia právomocí rozhodcami musí byť uplatnená hneď, ako je v rozhodcovskom konaní nastolená otázka prekračujúca právomoc rozhodcov.

Rozhodcovia môžu pripustiť námietky vznesené neskôr, iba ak je omeškanie odôvodnené.“

13 Článok 40 uvedeného zákona znie:

„Proti právoplatnému rozhodcovskému rozsudku je možné podať žalobu o neplatnosť v medziach stanovených touto hlavou.“

14 Článok 41 ods. 1 zákona č. 60/2003 stanovuje:

„Rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený iba vtedy, ak účastník rozhodcovského konania, ktorý o zrušenie žiada, tvrdí a preukáže, že:

…

f) rozhodcovský rozsudok je v rozpore s verejným poriadkom.

…“

15 Podľa článku 41 ods. 4 uvedeného zákona žalobu o neplatnosť je možné podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodcovského rozsudku.

16 Článok 43 zákona č. 60/2003 stanovuje:

„Rozhodcovský rozsudok má účinky právoplatne rozhodnutej veci a o jeho preskúmanie je možné požiadať iba v súlade s ustanoveniami občianskeho súdneho poriadku o právoplatných rozsudkoch."

17 Článok 44 uvedeného zákona upresňuje:

„Na nútený výkon rozhodcovských rozsudkov sa použijú ustanovenia občianskeho súdneho poriadku a tejto hlavy."

18 Článok 517 ods. 2 bod 2 zákona č. 1/2000 o občianskom súdnom poriadku (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, ďalej len „zákon č. 1/2000") stanovuje, že rozhodcovské rozsudky a uznesenia sú vykonateľné.

19 Článok 559 ods. 1 zákona č. 1/2000 znie:

„Povinný môže takisto vzniesť námietku voči výkonu na základe týchto vád konania:

1. proti povinnému nie je možné viesť exekučné konanie alebo nie je riadne zastúpený;

2. oprávnený nie je spôsobilý alebo nie je riadne zastúpený alebo tieto skutočnosti nepreukázal;

3. neplatnosť nariadenia výkonu od začiatku z toho dôvodu, že rozhodcovské rozhodnutie alebo rozsudok neobsahuje výrok o uložení povinnosti, že predložený dokument nespĺňa zákonné požiadavky potrebné na exekúciu, alebo z dôvodu porušenia ustanovení článku 520 tohto zákona pri nariadení výkonu rozhodnutia;

4. neosvedčenie pravosti, ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, ktorý nemá formu notárskej zápisnice.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

20 C. Rodríguez Nogueira uzatvorila 24. mája 2004 zmluvu o mobilných telefónnych službách so spoločnosťou Asturcom. Táto zmluva obsahuje rozhodcovskú doložku, podľa ktorej sa všetky spory týkajúce sa plnenia uvedenej zmluvy budú riešiť rozhodcovským konaním pred Asociación Europea de Arbitraje de Derecho y Equidad (Európske združenie pre rozhodcovské konanie a riešenie sporov zmierom, ďalej len „AEADE“). Sídlo tohto rozhodcovského súdu, ktoré nie je v zmluve uvedené, sa nachádza v meste Bilbao.

21 Keďže C. Rodríguez Nogueira nezaplatila niektoré faktúry a zmluvu vypovedala pred koncom dohodnutej minimálnej doby trvania zmluvy o telefónnych službách, spoločnosť Asturcom podala návrh na začatie rozhodcovského konania na AEADE.

22 V rozhodcovskom rozsudku vydanom 14. apríla 2005 bola C. Rodríguez Nogueira zaviazaná na zaplatenie sumy 669,60 eura.

23 Keďže C. Rodríguez Nogueira nepodala proti tomuto rozhodcovskému rozsudku žalobu o neplatnosť, tento rozsudok sa stal právoplatným.

24 Spoločnosť Asturcom podala 29. októbra 2007 návrh na vykonanie uvedeného rozhodcovského rozsudku na Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao.

25 Vo vnútroštátnom rozhodnutí o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd konštatoval, že rozhodcovská doložka uvedená v predmetnej zmluve o telefónnych službách má nekalý charakter, a to najmä z toho dôvodu, že výdavky, ktoré by spotrebiteľ musel vynaložiť na dostavenie sa do miesta sídla rozhodcovského súdu, prevyšujú sumu, ktorá je predmetom sporu vo veci samej. Okrem toho podľa vnútroštátneho súdu je predmetné sídlo značne vzdialené od bydliska spotrebiteľa a nie

je uvedené v zmluve. Združenie, ktoré vykonáva rozhodcovské konanie, zároveň aj vypracováva zmluvy, ktoré sú následne používané telekomunikačnými spoločnosťami.

26 Vnútroštátny súd takisto upozorňuje jednak na to, že zákon č. 60/2003 neumožňuje rozhodcom konštatovať *ex offo* neplatnosť nekalých rozhodcovských doložiek, a jednak na to, že zákon č. 1/2000 neobsahuje žiadne ustanovenie týkajúce sa posúdenia nekalej povahy rozhodcovských doložiek súdom príslušným na rozhodnutie o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku.

27 Keďže Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao mal za týchto okolností pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnych právnych predpisov, najmä pokiaľ ide o vnútroštátne procesné predpisy, s právom Spoločenstva, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Zahŕňa ochrana spotrebiteľov podľa [smernice 93/13] možnosť, aby súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, *ex offo* rozhodol o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a následne zrušil rozhodcovský rozsudok na základe toho, že táto rozhodcovská zmluva obsahuje nekalú podmienku, ktorá spôsobuje spotrebiteľovi ujmu?“

O prejudiciálnej otázke

28 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, má *ex offo*

rozhodnúť o nekalej povahe rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom, ako aj vyhlásiť tento rozhodcovský rozsudok za neplatný.

29 Na účely odpovede na položenú otázku je potrebné v prvom rade pripomenúť, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25, ako aj z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25).

30 Vzhľadom na predmetné nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako to vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 36, a zo 4. júna 2009, Pannon GSM, C-243/08, Zb. s. I-4713, bod 25).

31 S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 27, ako aj Mostaza Claro, už citovaný, bod 26).

32 Vo svetle týchto zásad Súdny dvor stanovil, že vnútroštátny súd má posudzovať *ex offo* nekalú povahu zmluvnej podmienky (rozsudok Mostaza Claro, už citovaný, bod 38).

33 Prejednávaný prípad sa však od veci, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok Mostaza Claro, odlišuje v tom, že C. Rodríguez Nogueira bola počas jednotlivých konaní v spore medzi ňou a spoločnosťou Asturcom úplne pasívna, a konkrétne v tom, že nepodala žalobu o neplatnosť proti rozhodcovskému rozsudku, ktorý vydal AEADE, s cieľom napadnúť nekalú povahu rozhodcovskej doložky, v dôsledku čoho tento rozhodcovský rozsudok nadobudol právnu silu rozhodnutej veci.

34 Za týchto okolností je namieste stanoviť, že nutnosť nahradenia formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť, stanovuje súdu poverenému vykonaním právoplatného rozhodnutia povinnosť zabezpečiť absolútnu ochranu spotrebiteľa, a to aj v prípade, že uvedený spotrebiteľ nepodal nijaký opravný prostriedok na účely uplatnenia svojich práv a bez ohľadu na vnútroštátne procesné predpisy, v ktorých sa upravuje právna sila rozhodnutej veci.

35 V tejto súvislosti je namieste pripomenúť dôležitosť zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Spoločenstva, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch.

36 Súd mal už príležitosť upresniť, že na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je totiž dôležité, aby sa nemohli napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré sa stali konečnými po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na podanie týchto opravných prostriedkov (rozsudky z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 38; zo 16. marca 2006, Kapferer, C-234/04, Zb. s. I-2585, bod 20, ako aj z 3. septembra 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, Zb. s. I-7501, bod 22).

37 Podľa judikatúry Súdneho dvora teda právo Spoločenstva neprikazuje vnútroštátnemu súdu, aby neuplatnil vnútroštátne procesné normy, na základe ktorých získava rozhodnutie právoplatnosť, aj keby to umožnilo napraviť porušenie akéhokoľvek

ustanovenia práva Spoločenstva predmetným rozhodnutím (pozri najmä rozsudky z 1. júna 1999, Eco Swiss, C-126/97, Zb. s. I-3055, body 47 a 48; Kapferer, už citovaný, bod 21, ako aj Fallimento Olimpiclub, už citovaný, bod 23).

38 Ak neexistuje právna úprava Spoločenstva v predmetnej oblasti, podmienky vykonávania zásady právnej sily rozhodnutej veci musí stanoviť vnútroštátny právny poriadok v súlade so zásadou procesnej autonómie členských štátov. Tieto pravidlá však nesmú byť menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné vnútroštátne konania (zásada ekvivalencie), ani nesmú byť naformulované tak, aby v praxi spôsobili nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv uznaných právnym poriadkom Spoločenstva (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudky Kapferer, už citovaný, bod 22, ako aj Fallimento Olimpiclub, už citovaný, bod 24).

39 V prvom rade, pokiaľ ide o zásadu efektivity, treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že každý prípad, v ktorom sa vynára otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje, alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Spoločenstva, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, priebeh konania a jeho osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov. Na tento účel treba v prípade potreby vziať do úvahy základné zásady vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a zásada riadneho priebehu konania (rozsudky zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 14, a Fallimento Olimpiclub, už citovaný, bod 27).

40 V prejednávanom prípade sa rozhodcovský rozsudok v spore vo veci samej stal právoplatným, lebo dotknutý spotrebiteľ nepodal proti uvedenému rozsudku žalobu o neplatnosť v lehote, ktorá je na tento účel stanovená.

41 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry je určenie primeraných prekluzívnych lehôt na podanie žaloby v záujme právnej istoty zlučiteľné s právom Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral, 33/76, Zb. s. 1989, bod 5; z 10. júla 1997, Palmisani, C-261/95, Zb. s. I-4025, bod 28, ako aj z 12. februára 2008, Kempter, C-2/06, Zb. s. I-411,

bod 58). Takéto lehoty totiž nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. septembra 2002, Grundig Italiana, C-255/00, Zb. s. I-8003, bod 34).

42 Je teda potrebné preskúmať primeranosť lehoty dvoch mesiacov, ktorá je stanovená v článku 41 ods. 4 zákona č. 60/2003, po uplynutí ktorej sa v prípade nepodania žaloby o neplatnosť rozhodcovský rozsudok stáva právoplatným a nadobúda právnu silu rozhodnutej veci.

43 V prejednávanom prípade je namieste jednak konštatovať, že ako to Súdny dvor už uviedol, 60-dňovú lehotu na podanie opravného prostriedku nie je samu osebe možné kritizovať (pozri v tomto zmysle rozsudok Peterbroeck, už citovaný, bod 16).

44 Uvedená prekluzívna lehota je primeraná v tom zmysle, že umožňuje posúdiť, či existujú dôvody na napadnutie rozhodcovského rozsudku, ako aj prípadne pripraviť žalobu o neplatnosť proti tomuto rozsudku. V tejto súvislosti treba uviesť, že v prejednávanej veci nebolo nijakým spôsobom uvedené, že by vnútroštátne procesné predpisy upravujúce podanie žaloby o neplatnosť rozhodcovského rozsudku a najmä lehota dvoch mesiacov, ktorá bola na tento účel stanovená, boli neprimerané.

45 Na druhej strane treba upresniť, že podľa článku 41 ods. 4 zákona č. 60/2003 lehota začína plynúť od oznámenia rozhodcovského rozsudku. V spore vo veci samej sa spotrebiteľ nenachádzal v situácii, keď prekluzívna lehota začala plynúť, prípadne, keď už uplynula, bez toho, aby vedel o účinkoch nekalej rozhodcovskej doložky voči nemu.

46 Za týchto okolností sa predmetná lehota zdá byť v súlade so zásadou efektivity, pokiaľ sama osebe nemôže prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré v tomto zmysle spotrebiteľom vyplývajú zo smernice 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2003, Santex, C-327/00, Zb. s. I-1877, bod 55).

47 V každom prípade dodržiavanie zásady efektivity si za okolností ako v spore vo veci samej nemôže vyžadovať, aby vnútroštátny súd kompenzoval nielen opomenutie procesného charakteru spotrebiteľa, ktorý nepozná svoje práva, ako to bolo vo veci, ktorá viedla k vydaniu už citovaného rozsudku Mostaza Claro, ale taktiež aby úplne nahradil celkovú pasivitu dotknutého spotrebiteľa, akou je pasívny prístup žalovanej v spore vo veci samej, ktorá sa nezúčastnila na rozhodcovskom konaní, ani nepodala žalobu o neplatnosť proti rozhodcovskému rozsudku, ktorý sa z tohto dôvodu stal právoplatným.

48 Vo svetle predchádzajúcich úvah je namieste konštatovať, že procesné pravidlá stanovené v španielskom systéme ochrany spotrebiteľov proti nekalým zmluvným podmienkam nespôsobujú nemožnosť alebo nadmerné sťaženie výkonu práv spotrebiteľov stanovených v predmetnej smernici.

49 Ďalej, pokiaľ ide o zásadu rovnocennosti, táto zásada si vyžaduje, aby podmienky stanovené vnútroštátnou právnou úpravou na uplatnenie *ex offo* pravidla práva Spoločenstva neboli menej priaznivé ako podmienky uplatnenia *ex offo* obdobného pravidla rovnakej právnej sily vo vnútroštátnom práve (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok zo 14. decembra 1995, van Schijndel a van Veen, C-430/93 a C-431/93, Zb. s. I-4705, body 13 a 17, ako aj citovanú judikatúru).

50 S cieľom preveriť, či uvedená zásada bola v prejednávanom prípade dodržaná, prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý ako jediný priamo pozná vnútroštátne procesné postupy, preskúmať tak predmet, ako aj zásadné črty údajne podobných vnútroštátnych opravných prostriedkov (pozri najmä rozsudok zo 16. mája 2000, Preston a i., C-78/98, Zb. s. I-3201, body 49 a 56). Na účely posúdenia, ku ktorému bude musieť vnútroštátny

súd pristúpiť, mu Súdny dvor môže poskytnúť pomoc pri výklade práva Spoločenstva (pozri rozsudok Preston a i., už citovaný, bod 50).

51 Ako to bolo uvedené v bode 30 predmetného rozsudku, je vhodné upresniť, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 je imperatívnym ustanovením. Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa judikatúry Súdneho dvora predmetná smernica ako celok predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Európskemu spoločenstvu a najmä na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (rozsudok Mostaza Claro, už citovaný, bod 37).

52 Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, je namieste konštatovať, že článok 6 uvedenej smernice musí byť považovaný za ustanovenie rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré majú v rámci vnútroštátneho právneho poriadku právnu silu noriem verejného poriadku.

53 Z uvedeného vyplýva, že ak vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, musí podľa vnútroštátnych procesných pravidiel preskúmať *ex offo* rozpor rozhodcovskej doložky s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku, musí takisto preskúmať *ex offo* nekalú povahu rozhodcovskej doložky v súvislosti s článkom 6 uvedenej smernice hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (pozri v tomto zmysle rozsudok Pannon GSM, už citovaný, bod 32).

54 Túto povinnosť má aj vnútroštátny súd, ktorý v rámci vnútroštátneho súdneho systému disponuje právomocou preskúmať *ex offo* rozpor takejto podmienky s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku (pozri v tomto zmysle rozsudky van Schijndel a van Veen, už citovaný, body 13, 14 a 22, ako aj Kempter, už citovaný, bod 45).

55 Pokiaľ ide o spor vo veci samej, podľa španielskej vlády je vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, príslušný na preskúmanie *ex offo* neplatnosti rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo poskytovateľom služieb z toho dôvodu, že táto doložka je v rozpore s vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku. Táto právomoc bola okrem toho potvrdená vo viacerých nedávnych rozsudkoch Audiencia Provincial de Madrid, ako aj Audiencia Nacional.

56 Vnútroštátnemu súdu teda prináleží preskúmať, či je to tak v prejednávanom spore.

57 Pokiaľ ide o následky určenia súdu povereného výkonom rozhodcovského rozsudku, že v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom existuje nekalá rozhodcovská doložka, je vhodné pripomenúť, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vyžaduje, aby členské štáty stanovili, že nekalé podmienky nie sú „podľa ich vnútroštátneho práva“ pre spotrebiteľov záväzné.

58 Ako to vo svojich písomných pripomienkach navrhla maďarská vláda, vnútroštátnemu súdu prináleží vyvodiť všetky následky, ktoré podľa vnútroštátneho práva vyplývajú z existencie nekalej rozhodcovskej doložky v súvislosti s rozhodcovským rozsudkom, ak uvedená doložka nemôže byť voči spotrebiteľovi záväzná.

59 Vzhľadom na predchádzajúce je nutné odpovedať na položenú otázku tak, že smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď po tom, ako sa oboznámi s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať *ex offo* nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak,

prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

O trovách

60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď po tom, ako sa oboznámi s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať *ex offo* nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Podpisy